

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Керектөөчү кредит жөнүндө

2025-жылдын 25-сентябрында

Кыргыз Республикасынын
Жогорку Кеңеши кабыл алган

1-берене. Ушул Мыйзамдын максаты жана колдонуу чөйрөсү

1. Ушул Мыйзамдын максаты болуп керектөөчү кредитти берүү жана кайтаруу менен байланышкан мамилелерди жөнгө салуу, ошондой эле мындай мамилелердин катышуучуларынын укуктарын жана милдеттерин белгилөө саналат.

2. Ушул Мыйзам зайымчылардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоого, кредит берүүнүн шарттарынын ачык-айкындуулугун жана салыштырмалуулугун камсыз кылууга, ашыкча карыз жүгүн алдын алууга, ак ниетсиз практикалардын алдын алууга, ошондой эле жоопкерчиликтүү кредит берүүгө дем берүүгө багытталган.

3. Ушул Мыйзамда түз каралган учурларды кошпогондо, ушул Мыйзам турак жай кыймылсыз мүлкүн сатып алууга, курууга же бүтүрүүгө берилген кыймылсыз мүлк менен камсыз кылынган кредиттерге карата колдонулбайт.

4. Ушул Мыйзамдын колдонулушу Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары – Улуттук банк) көзөмөлүндөгү, анын ичинде банктык иштин жана каржылоонун ислам принциптерин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларында каралган өзүнчөлүктү жана өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен операцияларды каржылоонун ислам принциптери боюнча жүзөгө ашыруучу, керектөөчү кредиттерди берүүчү банктарга жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарына жайыштылат.

5. Ушул Мыйзамдын талаптары керектөөчү кредитти берүү менен байланышкан мамилелерге, анын ичинде товарлар, жумуштар же кызмат көрсөтүүлөр үчүн акы төлөөгө кредит берилген учурларга да жайыштылат. Мыйзамдардын кредит берүү, каржылоонун ислам принциптери жана товарлар, жумуштар же кызмат көрсөтүүлөр үчүн акы төлөө боюнча акчалай милдеттенмени аткарууну бөлүп төлөө (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу) маселелерин жөнгө салуучу жоболору ушул Мыйзам жана банк мыйзамдарынын талаптары менен жөнгө салынбаган бөлүгүндө колдонулат.

Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында керектөөчү кредиттерди жөнгө салууга карата кошумча талаптар белгилениши мүмкүн.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О потребительском кредите

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики

25 сентября 2025 года

Статья 1. Цель и сфера применения настоящего Закона

1. Целью настоящего Закона является регулирование отношений, связанных с предоставлением и возвратом потребительского кредита, а также установление прав и обязанностей участников таких отношений.

2. Настоящий Закон направлен на защиту прав и законных интересов заемщиков, обеспечение прозрачности и сопоставимости условий кредитования, предупреждение чрезмерной долговой нагрузки, предотвращение недобросовестных практик, а также стимулирование ответственного кредитования.

3. Настоящий Закон не применяется к кредитам на приобретение, строительство или завершение жилой недвижимости, обеспеченным недвижимостью, за исключением случаев, прямо предусмотренных настоящим Законом.

4. Действие настоящего Закона распространяется на банки и небанковские финансово-кредитные организации, поднадзорные Национальному банку Кыргызской Республики (далее – Национальный банк), в том числе осуществляющие операции по исламским принципам финансирования, с учетом специфики и особенностей, предусмотренных нормативными правовыми актами Кыргызской Республики, регулирующими исламские принципы банковского дела и финансирования, предоставляющие потребительские кредиты.

5. Требования настоящего Закона распространяются также на отношения, связанные с предоставлением потребительского кредита, включая случаи, когда кредит предоставляется для оплаты товаров, работ или услуг. Положения законов, регулирующие вопросы кредитования, исламских принципов финансирования и рассрочку (отсрочку) исполнения денежного обязательства по оплате товаров, работ или услуг, применяются в части, не урегулированной настоящим Законом и требованиями банковского законодательства.

Банковским законодательством Кыргызской Республики могут устанавливаться дополнительные требования к регулированию потребительских кредитов.

2-берене. Ушул Мыйзамда колдонулган негизги түшүнүктөр

1. Ушул Мыйзамдын максаттары үчүн төмөнкүдөй негизги түшүнүктөр колдонулат:

1) **жылдык натыйжалуу пайыздык ставка** – ишенимдүү, жылдык, натыйжалуу, салыштырмалуу эсептөөдөгү пайыздык ставка, аны эсептөөдө кардардын керектөөчү кредитти алуу менен байланышкан төлөмдөрү эске алынат;

2) **зайымчы** – керектөөчү кредитти алган же алуу үчүн кайрылган жеке жак;

3) **кредитор** – Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарына ылайык кредиттерди берүүгө укугу бар юридикалык жак;

4) **үстөк баа** – банктык иштин жана каржылоонун ислам принциптерине ылайык келишимдер боюнча номиналдык жылдык пайыздык мааниге келтирилген кирешелүүлүктүн ченеми, ошондой эле товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн толук бир жолку төлөмдөгү баасына (наркына) салыштырмалуу зайымчынын милдеттенмесинин суммасынын көбөйүшү;

5) **зайымчынын карыздык жүгүнүн көрсөткүчү** – зайымчынын бардык карыздык милдеттенмелери боюнча орточо айлык төлөмдөрүнүн суммасынын анын орточо айлык кирешесинин пайыздарда туюнтулган чоңдугуна болгон катышы;

6) **керектөөчү кредиттин толук наркы** – зайымчынын келишим боюнча керектөөчү кредитти алуу жана тейлөө менен байланышкан бардык чыгымдарынын бардык жыйынды өлчөмү, анын ичинде пайыздар (үстөк баа), комиссиялар жана башка милдеттүү төлөмдөр, ошондой эле товардын (жумуштун, кызмат көрсөтүүнүн) наркынын керектөөчү кредитти берүү менен шартталган көбөйүшү. Толук нарк абсолюттук акчалай туюнтмада көрсөтүлөт жана ушул Мыйзамда жана кредитордун ишин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте аныкталат.

7) **керектөөчү кредит** – кредитор тарабынан мөөнөттүүлүк, кайтарымдуулук жана төлөмдүүлүк шарттарында, анын ичинде керектөөчү кредит келишиминин алкагында акчалай милдеттенмени аткарууну зайымчы тарабынан бөлүп төлөө (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу) менен товарлар, жумуштар же кызмат көрсөтүүлөр үчүн акы төлөө максаттары үчүн берилүүчү кредит же ислам принциптери боюнча каржылоо. Керектөөчү кредит жеке адамдарга гана ишкердик иш жана пайда табуу менен байланышпаган жеке, үй-бүлөлүк же тиричилик максаттары үчүн берилет. Керектөөчү кредиттер тараптардын макулдашуусу боюнча пайызсыз же үстөк баасыз болушу мүмкүн.

8) **акчалай милдеттенмени аткарууну бөлүп төлөө (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу)** – керектөөчү кредит келишиминин кредитор тарабынан берилген шарты, ага ылайык товарлар, жумуштар же кызмат көрсөтүүлөр үчүн акы төлөө боюнча милдеттенме Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинде белгиленген тартипте бөлүгү менен же болбосо андан да кечирээк мөөнөттө аткарылышы мүмкүн;

9) **кайра каржылоо** – учурдагы керектөөчү кредитти толугу менен же болбосо жарым-жартылай жабуу үчүн жаңы тиешелүү керектөөчү кредит келишимин түзүү;

10) **талап кылуу укугун өткөрүп берүү (цессия)** – кредитордун милдеттенме боюнча өзүнүн талап кылуу укуктарын башка жакка ушул Мыйзамда жана Кыргыз Республикасынын жарандык мыйзамдарында белгиленген тартипте өткөрүп берүүсү.

2. Ушул Мыйзамда колдонулган башка түшүнүктөр жана терминдер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын тиешелүү тармактарында колдонулгандай мааниде колдонулат.

Статья 2. Основные понятия, используемые в настоящем Законе

1. Для целей настоящего Закона используются следующие основные понятия:

1) **годовая эффективная процентная ставка** – процентная ставка в достоверном, годовом, эффективном, сопоставимом исчислении, при расчете которой учитываются платежи клиента, связанные с получением потребительского кредита;

2) **заемщик** – физическое лицо, получившее или обратившееся за получением потребительского кредита;

3) **кредитор** – юридическое лицо, имеющее право в соответствии с банковским законодательством Кыргызской Республики предоставлять кредиты;

4) **наценка** – норма доходности по договорам в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования, приведенная в номинальное годовое процентное значение, а также увеличение суммы обязательства заемщика по сравнению с ценой (стоимостью) товара, работы или услуги при полной единовременной оплате;

5) **показатель долговой нагрузки заемщика** – отношение суммы среднемесячных платежей заемщика по всем его долговым обязательствам к величине его среднемесячного дохода, выраженное в процентах;

6) **полная стоимость потребительского кредита** – совокупный размер всех расходов заемщика по договору, связанных с получением и обслуживанием потребительского кредита, включая проценты (наценку), комиссии и иные обязательные платежи, а также увеличение стоимости товара (работы, услуги), обусловленное предоставлением потребительского кредита. Полная стоимость выражается в абсолютном денежном выражении и определяется в порядке, установленном настоящим Законом и законодательством Кыргызской Республики, регулирующим деятельность кредитора;

7) **потребительский кредит** – кредит или финансирование по исламским принципам, предоставляемый кредитором на условиях срочности, возвратности и платности, в том числе для целей оплаты товаров, работ или услуг с последующей оплатой заемщиком в рассрочку (отсрочку) исполнения денежного обязательства в рамках договора потребительского кредита. Потребительский кредит предоставляется исключительно физическим лицам для личных, семейных или бытовых целей, не связанных с предпринимательской деятельностью и извлечением прибыли. Потребительские кредиты могут быть беспроцентными или без наценки по соглашению сторон;

8) **рассрочка (отсрочка) исполнения денежного обязательства** – предоставленное кредитором условие договора потребительского кредита, согласно которому обязательство по оплате товаров, работ или услуг может исполняться частями либо в более поздний срок в порядке, установленном Гражданским кодексом Кыргызской Республики;

9) **рефинансирование** – заключение нового соответствующего договора потребительского кредита для полного либо частичного погашения действующего потребительского кредита;

10) **уступка права требования (цессия)** – передача кредитором своих прав требования по обязательству другому лицу в порядке, установленном настоящим Законом и гражданским законодательством Кыргызской Республики.

3-б берамд Керектөөчү кредит келишиминин тараптары жана предметта

1. Керектөөчү кредит келишиминин тараптары болуп зайымчы жана кредитор саналат. Керектөөчү кредитти берүү боюнча мамилелерде Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинде каралган учурларда зайымчынын милдеттенмелерин аткарууну камсыз кылуучу башка жактар да катыша алышат.

2. Керектөөчү кредит келишиминин предмета болуп зайымчыга мөөнөттүүлүк, кайтарымдуулук жана төлөмдүүлүк шарттарында берилүүчү акча каражаттары, ошондой эле кредитор аркылуу төлөнүүчү товарлар, жумуштар же кызмат көрсөтүүлөр саналат.

Керектөөчү кредиттин предметине кыймылсыз мүлктү (ипотека), ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүгүртүүдөн алып салынган же жүгүртүүсү чектелген башка мүлктү сатып алуу менен байланышкан кредиттер жана бөлүп төлөөлөр кирбейт.

4-б берамд Керектөөчү кредитти берүү

1. Керектөөчү кредит керектөөчү кредит келишиминин (мындан ары – келишим) негизинде мөөнөттүүлүк, кайтарымдуулук жана төлөмдүүлүк шарттарында, анын ичинде пайызсыз кредитти же үстөк баасыз бөлүп төлөөнү (мөөнөтүн кийинкиге калтырууну) берүү учурларында берилет.

2. Керектөөчү кредит жеке жактарга алардын төлөө жөндөмдүүлүгү тастыкталганда берилет. Төлөө жөндөмдүүлүгүн баалоо кредитор тарабынан анын ички жөл-жоболоруна жана Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында белгиленген талаптарга ылайык жүргүзүлөт.

3. Керектөөчү кредитти берүүнүн жалпы шарттары, пайыздык ставканын, үстөк баанын өлчөмү жөнүндө маалымат кардарлар үчүн ачык жана жеткиликтүү болушу керек жана коммерциялык же банктык купуя сырдын предмети боло албайт.

4. Керектөөчү кредит келишими түзүлгөнө чейин кредитор керектөөчү кредит жөнүндө маалыматтын толук ачыкталышын камсыз кылууга тийиш. Керектөөчү кредиттин шарттары жана/же үстөк баасы жана/же пайыздык ставкасы жөнүндө толук маалыматты берүүдөн баш тартууга жол берилбейт.

5. Кредитор зайымчыларга керектөөчү кредитти берүү боюнча кызматтарды көрсөтүүдө төмөнкүдөй талаптардын аткарылышын камсыз кылууга милдеттүү:

1) керектөөчү кредит боюнча натыйжалуу пайыздык ставка керектөөчү кредитти берүү датасына карата декларацияланган (жарыяланган) натыйжалуу пайыздык ставканын маанисинен ашпоого тийиш;

2) керектөөчү кредит келишими түзүлгөнө чейин керектөөчү кредит жөнүндө толук маалымат, анын ичинде керектөөчү кредиттин берүү шарттары, пайыздык ставкасы же үстөк баасы, толук наркы жөнүндө маалымат мүмкүн болуучу зайымчыга толук ачыкталышы камсыз кылынууга тийиш;

3) зайымчыга, гарантка/кепилдик берүүчүгө, күрөө коюучуга тиешелүү келишимдер боюнча алынган милдеттенмелерди аткаргангынын же талаптагыдай эмес аткаруунун кесепеттери кол койдурдуу менен түшүндүрүлүүгө тийиш;

4) Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында жана керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарында каралган башка талаптар.

6. Кредитор зайымчыга керектөөчү кредит келишимин түзгөнө чейин керектөөчү кредитти берүү шарттары менен таанышуу жана салыштыруу үчүн кагаз же

2. Иные лица, являющиеся поручителями заемщика, залогодателя, не являются в том значении, в каком они используются в соответствующих отраслях законодательства Кыргызской Республики.

Статья 3. Стороны и предмет договора потребительского кредита

1. Сторонами договора потребительского кредита являются заемщик и кредитор. В отношениях по потребительскому кредитованию могут участвовать также иные лица, обеспечивающие исполнение обязательств заемщика, в случаях, предусмотренных Гражданским кодексом Кыргызской Республики.

2. Предметом договора потребительского кредита являются денежные средства, предоставляемые заемщику на условиях срочности, возвратности и платности, а также товары, работы или услуги, оплачиваемые через кредитора.

К предмету потребительского кредита не относятся кредиты и рассрочки, связанные с приобретением недвижимого имущества (ипотека), а также иного имущества, изъятого из оборота или ограниченного в обороте в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 4. Предоставление потребительского кредита

1. Потребительский кредит предоставляется на основании договора потребительского кредита (далее – договор) на условиях срочности, возвратности и платности, включая случаи предоставления беспроцентного кредита или рассрочки (отсрочки) без наценки.

2. Потребительский кредит предоставляется физическим лицам при подтверждении их платежеспособности. Оценка платежеспособности осуществляется кредитором в соответствии с его внутренними процедурами и требованиями, установленными банковским законодательством Кыргызской Республики.

3. Информация об общих условиях предоставления потребительского кредита, размере процентной ставки, наценки должна быть открытой и доступной для клиентов и не может быть предметом коммерческой или банковской тайны.

4. До заключения договора потребительского кредита кредитор должен обеспечить полное раскрытие информации о потребительском кредите. Отказ в предоставлении исчерпывающей информации об условиях и/или наценке и/или процентной ставке потребительского кредита не допускается.

5. Кредитор обязан обеспечить выполнение следующих требований при оказании услуг по потребительскому кредитованию заемщиков:

1) эффективная процентная ставка по потребительскому кредиту не должна превышать значение декларируемой (публикуемой) эффективной процентной ставки на дату выдачи потребительского кредита;

2) до заключения договора потребительского кредита должно быть обеспечено полное раскрытие потенциальному заемщику исчерпывающей информации о потребительском кредите, включая информацию об условиях предоставления, процентной ставке или наценке, полной стоимости потребительского кредита;

3) заемщику, гаранту/поручителю, залогодателю должны быть разъяснены под подпись последствия неисполнения или ненадлежащего исполнения принятых обязательств по соответствующим договорам;

электрондук түрүндөгү стандартташтырышган маалымат барагын акысыз берүүгө милдеттүү.

Маалымат барагы төмөнкүдөй маалыматтарды камтууга тийиш:

1) керектөөчү кредиттин түрү жана суммасы же товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн наркы – бөлүп төлөө (мөөнөттүн кийинкиге калтыруу) менен берүүдө;

2) керектөөчү кредиттин колдонуу мөөнөтү, пайыздык ставка, үстөк баа, анын ичинде аларды эсептөө шарттары, ошондой эле, эгерде алар берилүүчү керектөөчү кредиттин шарттарында каралса, башка милдеттүү төлөмдөр;

3) керектөөчү кредиттин толук наркы, ал эми келишимде пайыздарды же башка милдеттүү төлөмдөрдү кошуу каралган учурларда Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында каржылоонун ислам принциптеринин өзүнчөлүгүн эске алуу менен белгиленген тартипте эсептелген жылдык натыйжалуу пайыздык ставка;

4) төлөмдөрдүн өлчөмү, саны жана мезгилдүүлүгү (жабуу графиги);

5) зайымчынын акча каражаттарын алган учурга чейин, ал эми керектөөчү кредитти бөлүп төлөө (мөөнөттүн кийинкиге калтыруу) түрүндө берүүдө – товарды, жумушту же кызмат көрсөтүүнү иш жүзүндө өткөрүп бергенге чейин акысыз негизде келишимден баш тартуу укугу жөнүндө маалымат;

6) келишим боюнча милдеттенмелерди аткаруунун же талаптагыдай эмес аткаруунун кесепеттери;

7) Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарынын талаптарына ылайык башка маалымат.

7. Керектөөчү кредитти берүүнүн шарттары ушул Мыйзам жана Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдары менен аныкталат.

Керектөөчү кредитти берүүнүн шарттары жана тартиби кардарларды тейлөө жайларында жана кредитордун расмий интернет-сайтында (бар болсо) адамдардын чектелбеген тобу үчүн эркин жеткиликтүүлүк түрүндө милдеттүү түрдө ачыкталууга тийиш.

Керектөөчү кредиттер боюнча пайыздык ставкалардын өзгөрүшү тууралуу маалымат дароо жарыяланат.

8. Керектөөчү кредитти акчалай милдеттенмени аткарууну бөлүп төлөө (мөөнөттүн кийинкиге калтыруу) түрүндө берүү керектөөчү кредит келишими түзүлгөн датага карата товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн баасына жараша жүзөгө ашырылат. Товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн баасынын кийинки өзгөрүшү тараптардын милдеттенмелеринин өзгөрүшүнө алып келбейт.

Акчалай милдеттенмени аткарууну бөлүп төлөөнү (мөөнөттүн кийинкиге калтырууну) төлөмдүүлүк шарттарында берүүдө үстөк баа ушул Мыйзамдын 8-беренесинде белгиленген мааниден ашпоого тийиш.

5-берене. Керектөөчү кредитти алууда зайымчы тарабынан берилүүчү документтер

1. Зайымчы кредиттик өтүмнөү кароо үчүн кредиторго инсандыгын ырастоочу документтерди, ошондой эле анын төлөө жөндөмдүүлүгүн баалоо жана ушул Мыйзамдын талаптарын аткаруу үчүн зарыл болгон башка документтерди берүүгө милдеттүү.

2. Документтердин минималдуу тизмеси төмөнкүлөрдү камтыйт:

1) зайымчынын инсандыгын ырастоочу документ;

4) иные требования, предусмотренные банковским законодательством и законодательством в сфере защиты прав потребителей Кыргызской Республики.

6. Кредитор обязан бесплатно предоставить заемщику стандартизированный информационный лист в бумажной или электронной форме для ознакомления и сравнения условий предоставления потребительского кредита до заключения договора потребительского кредита.

Информационный лист должен содержать следующие сведения:

1) вид и сумма потребительского кредита или стоимость товара, работы или услуги – при предоставлении в рассрочку (отсрочку);

2) срок действия потребительского кредита, процентная ставка, наценка, включая условия их начисления, а также иные обязательные платежи, если они предусмотрены условиями предоставляемого потребительского кредита;

3) полная стоимость потребительского кредита, а в случаях, когда договор предусматривает начисление процентов или иных обязательных платежей, – также годовая эффективная процентная ставка, рассчитанная в порядке, установленном банковским законодательством Кыргызской Республики с учетом специфики исламских принципов финансирования;

4) размер, количество и периодичность платежей (график погашения);

5) информация о праве заемщика отказаться от договора на безвозмездной основе до момента получения денежных средств, а при предоставлении потребительского кредита в форме рассрочки (отсрочки) – до момента фактической передачи товара, работы или услуги;

6) последствия неисполнения или ненадлежащего исполнения обязательств по договору;

7) иная информация согласно требованиям банковского законодательства Кыргызской Республики.

7. Условия предоставления потребительского кредита определяются настоящим Законом и банковским законодательством Кыргызской Республики.

Условия и порядок предоставления потребительского кредита подлежат обязательному раскрытию в местах обслуживания клиентов и на официальном интернет-сайте (при наличии) кредитора, в свободном доступе для неограниченного круга лиц.

Информация об изменениях процентных ставок по потребительским кредитам публикуется незамедлительно.

8. Предоставление потребительского кредита в форме рассрочки (отсрочки) исполнения денежного обязательства осуществляется исходя из цены товара, работы или услуги, действующей на дату заключения договора потребительского кредита. Последующее изменение цены товара, работы или услуги не влечет изменения обязательств сторон.

При предоставлении рассрочки (отсрочки) исполнения денежного обязательства на условиях платности наценка не может превышать значение, установленное в статье 8 настоящего Закона.

2) салык төлөөчүнүн идентификациялык номери (ал бар болсо);

3) зайымчынын кирешелери жана зарышдыгына жараша анын үй-бүлө мүчөлөрү жөнүндө маалыматтар аныктыгы ал тарабынан тастыкталуучу документтер же арыздар формасында зайымчы тарабынан же болбосо ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар тарабынан берилет, анын ичинде электрондук кызмат көрсөтүүлөрдүн мамлекеттик порталы аркылуу маалыматтар;

4) Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында же келишимде каралган учурларда башка документтер.

Кредитор берилген документтердин аныктыгын текшерүүнү камсыз кылуучу чараларды көрүүгө милдеттүү.

3. Зайымчы тарабынан берилген документтердин ичинде жарым-жартылай талаштар Улуттук банк тарабынан белгилениши мүмкүн.

6-берене. Керектөөчү кредит келишиминин шарттары

1. Керектөөчү кредит келишиминде төмөнкүдөй жарым-жартылай шарттар:

1) зайымчынын фамилиясы, аты, атасынын аны жана анын инсандыгын ырастаочу документтин реквизиттери (паспорт же идентификациялык карта), жашаган жери;

2) кредитордун аталышы, уюштуруу-укуктук түрү;

3) керектөөчү кредит объекти жөнүндө маалыматтар (акча каражаттары, товар, жумуш же кызмат көрсөтүү);

4) керектөөчү кредиттин жалпы суммасы жана келишимдин колдонуу мөөнөтү;

5) милдеттенмелерди камсыз кылуу ыкмасы (бар болсо);

6) Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында белгиленген учурларда жана тартипте керектөөчү кредиттин пайыздык ставкасы же үстөк баасы, толук наркын, ошондой эле жылдык натыйжалуу пайыздык ставкасын;

7) керектөөчү кредиттин суммасын берүүнүн жана кайтаруунун тартиби жана мөөнөттөрү;

8) тараптардын укуктары жана милдеттери;

9) кардардын келишим түзүлгөндөн кийин жана кардар акча каражаттарын алган учурга чейин керектөөчү кредитти алуудан акысыз негизде баш тартуу укугу;

10) кардардын керектөөчү кредитти мөөнөтүнөн мурда каалаган убакта кандайдыр бир комиссияларсыз, айыптык санкцияларсыз жана башка төлөмдөрсүз жабуу укугу;

11) кредиттик бюролорго кардар жөнүндө маалыматтарды берүүнүн шарттары, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарына жана жеке дайындар чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык кардар жөнүндө дайындарды пайдалануунун башка учурлары;

12) кредитор керектөөчү кредит боюнча күрөө предметинен өндүрүп алуу жол-жобосу башталгандыгы жөнүндө билдирүү жөнөтүлгөн күндөн тартып 15 күн өткөндөн кийин үстөк айыптарды (айып пулдарды, туумдарды) эсептөөнү токтотуу милдети, мында керектөөчү кредиттин бүткүл мезгилине эсептелген үстөк айыптын (айып пулдун, туумдун) өлчөмү берилген керектөөчү кредиттин суммасынын 10 пайызынан ашпоого тийиш;

13) тараптардын жоопкерчилиги;

Статья 5. Документы, предоставляемые заемщиком при получении потребительского кредита

1. Для рассмотрения кредитной заявки заемщик обязан предоставить кредитору документы, удостоверяющие личность, а также иные документы, необходимые для оценки его платежеспособности и выполнения требований настоящего Закона.

2. Минимальный перечень документов включает:

1) документ, удостоверяющий личность заемщика;

2) идентификационный номер налогоплательщика (при его наличии);

3) сведения о доходах заемщика и при необходимости членов его семьи предоставляются либо заемщиком в форме документов или заявлений, достоверность которых подтверждается им, либо уполномоченными государственными органами, включая сведения через государственный портал электронных услуг;

4) иные документы в случаях, предусмотренных банковским законодательством Кыргызской Республики или договором.

Кредитор обязан предпринять меры, обеспечивающие проверку достоверности представленных документов.

3. Дополнительные требования к перечню документов, предоставляемых заемщиком, могут устанавливаться Национальным банком.

Статья 6. Условия договора потребительского кредита

1. Договор потребительского кредита должен содержать следующее:

1) фамилия, имя, отчество заемщика и реквизиты документа, удостоверяющего его личность (паспорт или идентификационная карта), место жительства;

2) наименование, организационно-правовая форма кредитора;

3) сведения об объекте потребительского кредита (денежные средства, товар, работа или услуга);

4) общая сумма потребительского кредита и срок действия договора;

5) способ обеспечения обязательств (при наличии);

6) процентная ставка или наценка, полная стоимость потребительского кредита, а также годовая эффективная процентная ставка в случаях и порядке, установленных банковским законодательством Кыргызской Республики;

7) порядок и сроки предоставления и возврата суммы потребительского кредита;

8) права и обязанности сторон;

9) право клиента на безвозмездной основе отказаться от получения потребительского кредита в период после заключения договора и до момента получения клиентом денежных средств;

10) право клиента на досрочное погашение потребительского кредита в любое время без каких-либо комиссий, штрафных санкций и иных платежей;

11) условия предоставления информации о клиенте в кредитные бюро, а также иные случаи использования данных о клиенте в соответствии с банковским законодательством и законодательством в сфере персональных данных Кыргызской Республики;

- 14) келишимди өзгөртүүнүн жана бузуунун тартиби;
- 15) ал жеткис күчтүн (форс-мажор) жагдайларынын келип чыгуу шарттары;
- 16) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка шарттар.

2. Керектөөчү кредит келишими боюнча зайымчы тарабынан жүргүзүлгөн төлөмдүн суммасы милдеттенмелерди толук аткаруу үчүн жетишсиз болгон учурда ал боюнча карыз Кыргыз Республикасынын жарандык мыйзамдарында белгиленген кезектүүлүк тартибинде жабылат. Жабуунун кезектүүлүгүн тараптардын макулдашуусу боюнча өзгөртүүгө жол берилбейт.

3. Керектөөчү кредит келишими боюнча жоопкерчилик чараларынын (үстөк айыптын, айып пулдун, туумдун) өлчөмү, эсептөөнүн жана колдонуунун тартиби Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында аныкталат. Келишимде башка жоопкерчилик чаралары каралышы мүмкүн эмес.

4. Кошуп эсептөөлөрдүн (анын ичинде пайыздар (үстөк баа), комиссиялар, үстөк айыптар, айып пулдар, туумдар), анын ичинде керектөөчү кредит реструктуризацияланган учурдагы жалпы суммасы берилген керектөөчү кредиттин суммасынын 60 пайызынан ашпоого тийиш.

5. Керектөөчү кредитти берүү Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарына ылайык маалыматты ачыкка чыгарууга жана жоопкерчиликтүү кредит берүүгө карата талаптарга ылайык жүргүзүлүүгө тийиш.

7-берене. Зайымчынын карыздык жүгүнүн көрсөткүчүн эсептөө жана колдонуу

1. Кредитор төмөнкү учурларда зайымчынын карыздык жүгүнүн көрсөткүчүн жекече эсептөөгө милдеттүү:

1) керектөөчү кредитти, анын ичинде башка керектөөчү кредитти кайра каржылоо максаты үчүн берүү жөнүндө чечим кабыл алганда;

2) орточо айлык төлөмдүн көбөйүшүнө же келишимдин мөөнөтүнүн узартылышына алып келүүчү келишимдин шарттары өзгөргөндө;

3) Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген башка учурларда.

2. Зайымчынын карыздык жүгүнүн көрсөткүчү кредитор тарабынан пайыз менен, үтүрдөн кийин бир белгиге чейинки тактык менен, зайымчынын бардык карыздык милдеттенмелери боюнча орточо айлык төлөмдөрдүн суммасынын, анын ичинде керектөөчү кредитти берүү жөнүндө арыз каралып жаткан кредиторго жеткиликтүү маалыматтарга ылайык анын орточо айлык кирешесинин көлөмүнө болгон катышы катары эсептелет.

3. Кредитор өзүнүн ички документтеринде ушул Мыйзамга жана Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына ылайык зайымчынын орточо айлык төлөмдөрүнүн жана орточо айлык кирешесинин суммасын эсептөө тартибин бекитүүгө милдеттүү.

4. Эгерде зайымчынын ушул беренеге ылайык эсептелген карыз жүгүнүн көрсөткүчү, анын ичинде кредитти кайра каржылоо учурунда 60 пайыздан ашса, кредитор зайымчыга мындан ары кредит берүүдөн баш тарткан же келишимдин шарттарына ылайык керектөөчү кредитти толук мөөнөтүнөн мурда кайтарып берүүнү талап кылган учурду кошпогондо, кредитор келишим түзүүгө чейин зайымчыны милдеттенмелерди аткаруу тобокелдиктери жана ага карата жоопкерчилик чараларын

12) обязанность кредитора прекратить начисление неустойки (штрафов, пени) по истечении 15 дней со дня направления извещения о начале процедуры обращения взыскания на предмет залога по потребительскому кредиту, при этом размер неустойки (штрафа, пени), начисленной за весь период действия потребительского кредита, не должен превышать 10 процентов от суммы выданного потребительского кредита;

13) ответственность сторон;

14) порядок изменения и расторжения договора;

15) условия наступления обстоятельств непреодолимой силы (форс-мажор);

16) иные условия, предусмотренные законодательством Кыргызской Республики.

2. В случае если сумма произведенного заемщиком платежа по договору потребительского кредита недостаточна для полного исполнения обязательств, задолженность по нему погашается в порядке очередности, установленной гражданским законодательством Кыргызской Республики. Изменение очередности погашения по соглашению сторон не допускается.

3. Размер, порядок начисления и применения мер ответственности (неустойки, штрафа, пени) по договору потребительского кредита определяются банковским законодательством Кыргызской Республики. Договор не может предусматривать иные меры ответственности.

4. Общая сумма начислений (включая проценты (наценку), комиссии, неустойку, штрафы, пени), в том числе в случае реструктуризации потребительского кредита, не может превышать 60 процентов от суммы выданного потребительского кредита.

5. Потребительское кредитование должно осуществляться в соответствии с требованиями к раскрытию информации и ответственному кредитованию согласно банковскому законодательству Кыргызской Республики.

Статья 7. Расчет и применение показателя долговой нагрузки заемщика

1. Кредитор обязан осуществлять индивидуальный расчет показателя долговой нагрузки заемщика в следующих случаях:

1) принятие решения о предоставлении потребительского кредита, в том числе для целей рефинансирования другого потребительского кредита;

2) изменение условий договора, влекущих увеличение среднемесячного платежа или продление срока действия договора;

3) иные случаи, установленные нормативными правовыми актами Национального банка.

2. Показатель долговой нагрузки заемщика рассчитывается кредитором в процентах, с точностью до одного знака после запятой как отношение суммы среднемесячных платежей по всем долговым обязательствам заемщика, включая потребительский кредит, заявление о предоставлении которого рассматривается, к величине его среднемесячного дохода, согласно данным, доступным кредитору.

3. Кредитор обязан закрепить в своих внутренних документах порядок расчета суммы среднемесячных платежей и среднемесячного дохода заемщика в соответствии с настоящим Законом и нормативными правовыми актами Национального банка.

4. Если показатель долговой нагрузки заемщика, рассчитанный в соответствии с настоящей статьей, в том числе в случае рефинансирования кредита, превышает

колдонуу мүмкүнчүлүгү жөнүндө кол койдуруп билдирүүгө милдеттүү. Мындай учурда керектөөчү кредитти берүүгө зайымчынын тобокелдиктер жөнүндө маалымдар экендигин тастыкхоочу жазуу жүзүндөгү макулдугу болгондо гана жол берилет.

Улуттук банк кредиторлор үчүн кредиттик тобокелдикти башкарууга карата кошумча талаптарды белгилөөгө, анын ичинде карыздык жүктүн көрсөткүчүнүн деңгээлине, кредиттердин концентрациясына, пайыздык ставкаларга жана башка параметрлерге жараша чектөөлөрдү белгилөөгө укуктуу.

5. Зайымчынын ушул берененин 4-бөлүгүндө көрсөтүлгөн билдирүүлөр менен таанышкан фактысы анын өз колу менен коюлган колу же болбосо санариптик чөйрөнү жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка ыкмалар менен ырасталат.

6. Зайымчынын демилгеси боюнча келишимдин шарттары өзгөртүлгөндө, эгерде өзгөртүүлөр төлөмдөрдүн өлчөмүн азайтууну же токтотууну караса, зайымчынын карыздык жүгүнүн көрсөткүчү эсептелбейт.

7. Керектөөчү кредиттердин концентрациясы менен байланышкан тобокелдиктерди азайтуу максаттары үчүн кредитор Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында белгиленген экономикалык ченемдерди, чектөөлөрдү жана башка талаптарды сактоого милдеттүү.

8-берене. Кредиттин толук наркы

1. Керектөөчү кредиттин толук наркы зайымчынын керектөөчү кредитти алуу жана тейлөө менен түздөн-түз байланышкан бардык чыгымдарын камтыйт, анын ичинде:

- 1) номиналдык пайыздык ставка боюнча чегерилген пайыздар;
- 2) каржылоонун ислам принциптеринин шарттарында түзүлгөн келишимдер боюнча үстөк баа;
- 3) товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн наркы менен кредитор аркылуу бөлүп төлөөгө (мөөнөтүн кийинкиге калтырууга) зайымчы тарабынан иш жүзүндө төлөнүүчү сумманын ортосундагы айырма болуп саналган үстөк баа;
- 4) керектөөчү кредитти алуу жана тейлөө менен түз байланышкан камсыздандырууга кеткен чыгымдар (бар болсо);
- 5) керектөөчү кредит келишимин түзүү менен түз байланышкан нотариалдык кызмат көрсөтүүлөр жана мамлекеттик алымдар;
- 6) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында түз каралган кыйыр салыктар жана башка милдеттүү төлөмдөр.

Ушул беренедө каралган төлөмдөрдөн тышкары, зайымчыдан башка төлөмдөрдү алууга жол берилбейт, буга керектөөчү кредитти алуу жана тейлөө менен байланышпаган, зайымчынын өтүнүчү боюнча анын төлөөгө макулдугу менен берилүүчү жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык акысыз негизде көрсөтүлүүчү кызматтарга кирбеген акы төлөнүүчү кошумча кызматтарды көрсөтүү учурлары кирбейт.

2. Керектөөчү кредит боюнча номиналдык пайыздык ставка келишимдин шарттарына жараша эсептелгенде күнүнө 0,08 пайыздан ашпоого тийиш. Керектөөчү кредит келишими боюнча пайыздар кредиттин негизги суммасынын азаюучу калдыгына номиналдык ставка боюнча чегерилет.

Товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн наркы пайыздарды эсептебестен

60 процентов, кредитор до заключения договора обязан под роспись уведомить заемщика о рисках неисполнения обязательств и возможном применении к нему мер ответственности, за исключением случая, когда кредитор отказывается от дальнейшего кредитования заемщика или требует полного досрочного возврата потребительского кредита в соответствии с условиями договора. Выдача потребительского кредита в таком случае допускается только при наличии письменного согласия заемщика, подтверждающего его информированность о рисках.

Национальный банк вправе устанавливать для кредиторов дополнительные требования к управлению кредитным риском, включая установление ограничений исходя из уровня показателя долговой нагрузки, концентрации кредитов, процентных ставок и иных параметров.

5. Факт ознакомления заемщика с уведомлениями, указанными в части 4 настоящей статьи, подтверждается его собственноручной подписью либо иными способами, предусмотренными законодательством Кыргызской Республики, регулирующим цифровую среду.

6. Показатель долговой нагрузки заемщика не рассчитывается при изменении условий договора по инициативе заемщика, если изменения предусматривают уменьшение размера или приостановление платежей.

7. Для целей снижения рисков, связанных с концентрацией потребительских кредитов, кредитор обязан соблюдать экономические нормативы, ограничения и иные требования, установленные банковским законодательством Кыргызской Республики.

Статья 8. Полная стоимость кредита

1. Полная стоимость потребительского кредита включает все расходы заемщика, непосредственно связанные с получением и обслуживанием потребительского кредита, в том числе:

- 1) проценты, начисляемые по номинальной процентной ставке;
- 2) наценку по договорам, заключенным на условиях исламских принципов финансирования;
- 3) наценку, являющуюся разницей между ценой товара, работы или услуги и суммой фактически оплачиваемой заемщиком в рассрочку (отсрочку) через кредитора;
- 4) расходы на страхование, прямо связанные с получением и обслуживанием потребительского кредита (при наличии);
- 5) нотариальные услуги и государственные пошлины, прямо связанные с заключением договора потребительского кредита;
- 6) косвенные налоги и иные обязательные платежи, прямо предусмотренные законодательством Кыргызской Республики.

Взимание с заемщика иных платежей, кроме предусмотренных настоящей статьей, не допускается, за исключением платных дополнительных услуг, не связанных с получением и обслуживанием потребительского кредита, предоставляемых по просьбе заемщика с его согласия на оплату и не относящихся к услугам, предоставляемым на безвозмездной основе в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Номинальная процентная ставка по потребительскому кредиту, рассчитанная исходя из условий договора, не может превышать 0,08 процента в день. Проценты по договору потребительского кредита начисляются по номинальной ставке на уменьшающийся остаток основной суммы кредита.

бөлүп төлөө (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу) формада берилген учурда төлөмдүн бир жолку толук төлөмдөгү баасынан ашпоого тийиш. Товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн наркынын ар кандай жогорулашы күнүнө 0,08 пайыздан ашпаган ставка боюнча пайыздык суммага барабар болгон карызга үстөк баа кошулган шартта гана жол берилет.

Улуттук банк кредиторлор үчүн ушул бөлүктө көрсөтүлгөн маанилерден ашпаган пайыздык ставканын же үстөк баанын башка өлчөмдөрүн керектөөчүлөрдү кредиттөө рыногунун абалын эске алуу менен финансылык туруктуулукту камсыз кылуу жана керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоо максатында белгилөөгө укуктуу.

3. Керектөөчү кредиттин толук наркы жана натыйжалуу пайыздык ставкасы ушул Мыйзамда каралган тартипте келишим түзүүгө чейин зайымчыга милдеттүү түрдө ачыкка чыгарылууга тийиш.

4. Керектөөчү кредиттин толук наркын бурмалаган же кредиттин келишимдин валютасынан башка валютага байланган төлөмдөрдү индексациялоону караган эсептөө ыкмаларын же шарттарды пайдаланууга жол берилбейт.

9-берене. Керектөөчү кредит келишимин өзгөртүү жана бузуу

1. Керектөөчү кредит келишиминин шарттарын тараптардын макулдашуусу боюнча же эгерде Кыргыз Республикасынын банк жана жарандык мыйзамдарында башкача каралбаса, келишимде каралган тартипте өзгөртүлүүгө жол берилет.

2. Зайымчы Кыргыз Республикасынын банк жана жарандык мыйзамдарында же келишимде каралган учурларда жана тартипте керектөөчү кредит келишимин бузууга укуктуу.

3. Эгерде зайымчы келишим түзүлгөн күндөн тартып бир айдын ичинде берилген керектөөчү кредитти пайдаланбаса, кредитор бул тууралуу зайымчыга билдируу жана ага төлөнгөн бардык суммаларды (ал бар болсо) кайтарып берүү менен, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банк жана жарандык мыйзамдарында жана керектөөчү кредит келишиминде каралган башка учурларда бул зайымчынын укуктарын начарлатпаса жана/же милдеттерин көбөйтпөсө, керектөөчү кредит келишимин бир тараптуу тартипте бузууга укуктуу.

4. Зайымчы керектөөчү кредит келишими боюнча милдеттенмелерди каалаган убакта, толугу менен же жарым-жартылай, айыш пулдарды, комиссияларды жана башка санкцияларды төлөбөстөн мөөнөтүнөн мурда аткарууга укуктуу. Керектөөчү кредит толугу менен же жарым-жартылай мөөнөтүнөн мурда жабылган учурда кредитор зайымчынын керектөөчү кредит келишими боюнча милдеттенмелерин кайра эсептөөгө, төлөм графигин жана төлөнүүгө тийиш болгон жалпы пайыздардын суммасын (үстөк бааларды) негизги карыздын азайтылган суммасына пропорционалдуу ондоого милдеттүү. Милдеттенмелердин өзгөргөндүгү же болбосо толук аткарылгандыгы жөнүндө тастыктоо зайымчынын талабы боюнча аны менен макулдашылган, бирок беш жумуш күндөн ашпаган мөөнөттө жазуу жүзүндө же электрондук түрдө берилет.

5. Товарды, жумушту же кызмат көрсөтүүнү төлөөнү бөлүп төлөө (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу) түрүндө керектөөчү кредит берилгенде зайымчы келишимди бузууга жана төлөнгөн сумманы кайтарып берүүнү же болбосо талаптагыдай эмес сапаттагы товарды (жумушту, кызмат көрсөтүүнү) келишимде белгиленген тартипте алмаштырууну талап кылууга укуктуу.

6. Керектөөчү кредитти кайра каржылоо эки жолудан ашык жүргүзүлбөөгө тийиш.

В случае предоставления потребительского кредита в форме рассрочки (отсрочки) платежа без начисления процентов стоимость товара, работы или услуги не может превышать цену при полной единовременной оплате. Любое увеличение стоимости товара, работы или услуги допускается только при условии начисления наценки на задолженность, эквивалентной сумме процентов по ставке, не превышающей 0,08 процента в день.

Национальный банк вправе устанавливать для кредиторов иные размеры процентной ставки или наценки, не превышающие значений, указанных в настоящей части, в целях обеспечения финансовой стабильности и защиты прав потребителей с учетом состояния рынка потребительского кредитования.

3. Полная стоимость потребительского кредита и эффективная процентная ставка подлежат обязательному раскрытию заемщику до заключения договора в порядке, предусмотренном настоящим Законом.

4. Не допускается использование способов начисления или условий, которые искажают полную стоимость потребительского кредита или предусматривают индексирование платежей, привязанных к валюте, отличной от валюты кредитного договора.

Статья 9. Изменение и расторжение договора потребительского кредита

1. Изменение условий договора потребительского кредита допускается по соглашению сторон или в порядке, предусмотренном договором, если иное не установлено банковским и гражданским законодательством Кыргызской Республики.

2. Заемщик вправе расторгнуть договор потребительского кредита в случаях и порядке, предусмотренных банковским и гражданским законодательством Кыргызской Республики или договором.

3. Кредитор вправе в одностороннем порядке расторгнуть договор потребительского кредита в случае, если заемщик не воспользовался предоставленным потребителем кредитом в течение одного месяца со дня заключения договора, уведомив об этом заемщика и возвратив ему все уплаченные суммы (при их наличии), а также в иных случаях, предусмотренных банковским и гражданским законодательством Кыргызской Республики и договором потребительского кредита, при условии, что это не ухудшает права и/или не увеличивает обязанности заемщика.

4. Заемщик вправе досрочно исполнить обязательства по договору потребительского кредита в любое время, полностью или частично, без уплаты штрафов, комиссий и иных санкций. В случае полного или частичного досрочного погашения потребительского кредита кредитор обязан произвести перерасчет обязательств заемщика по договору потребительского кредита, скорректировать график платежей и общую сумму процентов (наценки), подлежащих уплате, пропорционально уменьшенной сумме основного долга. Подтверждение об изменении либо полном исполнении обязательств предоставляется заемщику в письменной или электронной форме по его требованию в срок, согласованный с заемщиком, но не превышающий 5 рабочих дней.

5. При предоставлении потребительского кредита в форме рассрочки (отсрочки) оплаты товара, работы или услуги заемщик вправе расторгнуть договор и потребовать возврата уплаченной суммы либо замены товара (работы, услуги) ненадлежащего качества в порядке, установленном договором.

10-б-беренд. Зайымчынын укуктары жана милдеттери

1. Зайымчы төмөнкүлөргө укуктуу:

1) келишим түзгөнгө чейин керектөөчү кредиттин шарттары менен таанышууга;

2) алынуучу керектөөчү кредит жөнүндө ишенимдүү, толук жана кабыл алуу үчүн жеткиликтүү маалыматты алууга, анын ичинде ал боюнча бардык чыгымдарды абсолюттук суммада да, натыйжалуу пайыздык ставка түрүндө да алууга;

3) кредитордон келишимдин шарттарын белгиленген мөөнөттөрдө тийиштүү түрдө аткарууну талап кылууга;

4) керектөөчү кредит келишими боюнча милдеттенмелерди аткарбоодон же талаптагыдай эмес аткаруудан келип чыккан чыгашалардын ордун толтурууну талап кылууга;

5) келишим боюнча милдеттенмелерди айып пулдарсыз, комиссияларсыз жана башка санкцияларсыз толугу менен же жарым-жартылай мөөнөтүнөн мурда аткарууга;

6) эгерде көрсөтүлгөн товар, жумуш же кызмат көрсөтүүнү талаптагыдай сапатта болбосо же таптакыр көрсөтүлбөсө, «Керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында белгиленген тартипте сатуучу милдеттенмелерди талаптагыдай аткарган учурга чейин, товарды, жумушу же кызмат көрсөтүүнү төлөө боюнча акчалай милдеттенмени аткарууну бөлүп жабуу (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу) түрүндө берилген керектөөчү кредит келишими боюнча милдеттенмелерди аткарууну токтото турууга;

7) талаптагыдай эмес сапаттагы товарды (жумушту, кызмат көрсөтүүнү) алмаштыруу мүмкүн болбогон учурда төлөнгөн суммаларды кайтарып берүүнү талап кышууга, мында кредитор зайымчынын милдеттенмелерин кайра эсептөөгө жана анын төлөнгөн төлөмдөрүн кайтарып берүүгө милдеттүү, сатуучуга регрессдик укугу менен талап коюуга.

2. Зайымчы төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) кредиторго керектөөчү кредит келишимин түзүү жана аткаруу үчүн зарыл болгон ишенимдүү маалыматтарды жана документтерди берүүгө;

2) алынган керектөөчү кредит келишимдин шарттарына ылайык пайдаланууга (эгерде керектөөчү кредит акчалай формада берилсе);

3) алынган керектөөчү кредитти жана пайыздарды, үстөк бааларды же башка төлөмдөрдү келишимде белгиленген тартипте жана мөөнөтгө кайтарууга;

4) кредиторго байланыш маалыматтарынын, жашаган жеринин өзгөрүшү же финансылык абалынын олуттуу начарлашы жөнүндө өз убагында кабарлоого.

3. Зайымчы Кыргыз Республикасынын банк жана жарандык мыйзамдарына жана келишимге ылайык башка укуктарга ээ жана башка милдеттерди аткарат.

11-б-беренд. Кредитордун укуктары жана милдеттери

1. Кредитор төмөнкүлөргө укуктуу:

1) керектөөчү кредитти келишимде каралган тартипте жана мөөнөттөрдө берүүгө;

2) керектөөчү кредит келишимин түзүү жана аткаруу үчүн зарыл болгон маалыматтарды жана документтерди зайымчыдан суратып алууга;

3) ушул Мыйзамда, Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында жана жарандык мыйзамдарында жана келишимде каралган учурларда керектөөчү кредитти

6. Рефинансирование ипотечного кредита не может осуществляться более двух раз.

Статья 10. Права и обязанности заемщика

1. Заемщик имеет право:

1) ознакомиться с условиями потребительского кредита до заключения договора;

2) получать достоверную, полную и доступную для восприятия информацию о получаемом потребительском кредите, включая все расходы по нему как в абсолютных суммах, так и в виде эффективной процентной ставки;

3) требовать от кредитора надлежащего исполнения условий договора в установленные сроки;

4) требовать возмещения убытков, причиненных неисполнением или ненадлежащим исполнением обязательств по договору потребительского кредита;

5) досрочно исполнить обязательства по договору полностью или частично без штрафов, комиссий и иных санкций;

6) предоставлять исполнение обязательств по договору потребительского кредита, предоставленного в форме рассрочки (отсрочки) и исполнения денежного обязательства по оплате товара, работы или услуги, если указанные товар, работа или услуга оказались ненадлежащего качества или не были предоставлены вообще, до момента надлежащего исполнения обязательств продавцом в порядке, установленном Законом Кыргызской Республики «О защите прав потребителей»;

7) в случае невозможности замены товара (работы, услуги) ненадлежащего качества – требовать возврата уплаченных сумм, при этом кредитор обязан произвести перерасчет обязательств заемщика и возратить уплаченные им платежи с правом регрессного требования к продавцу.

2. Заемщик обязан:

1) предоставлять кредитору достоверные сведения и документы, необходимые для заключения и исполнения договора потребительского кредита;

2) использовать полученный потребительский кредит в соответствии с условиями договора (если потребительский кредит предоставлен в денежной форме);

3) возвращать полученный потребительский кредит и уплачивать проценты, наценку или иные платежи в порядке и сроки, установленные договором;

4) своевременно уведомлять кредитора об изменении контактных данных, места жительства или о существенном ухудшении своего финансового положения.

3. Заемщик имеет иные права и несет иные обязанности в соответствии с банковским и гражданским законодательством Кыргызской Республики и договором.

Статья 11. Права и обязанности кредитора

1. Кредитор имеет право:

1) предоставлять потребительский кредит в порядке и сроки, предусмотренные договором;

2) запрашивать у заемщика сведения и документы, необходимые для заключения и исполнения договора потребительского кредита;

мөөнөтүнөн мурда кайтарып берүүнү жана пайыздарды (үстөк бааны) төлөөнү талап кылууга;

4) зайымчы кредиттордун ишдигин дайым зайымчыноопкерчилигин же керектөөчү кредит боюнча зайымчынын милдеттенмелерин аткарууга байланышкан жоопкерчилигин камсыздандыруу келишимин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жана чекте түзүүнү сунуштоого.

2. Кредитор төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) зайымчыга анын укуктары жана милдеттери жөнүндө, керектөөчү кредитти алуу жана аны жабуу шарттарын бузуу менен байланышкан тобокелдиктер жөнүндө, кредит берүү шарттары жөнүндө, анын ичинде керектөөчү кредиттин толук наркы жөнүндө абсолюттук түрдө жана натыйжалуу пайыздык ставка түрүндө, келишимдин шарттарын өзгөртүү мүмкүнчүлүгү жана тартиби жөнүндө ишенимдүү, толук жана жеткиликтүү маалымат берүүгө;

2) керектөөчү кредитти берүү шарттарын жана эрежелерин тейлөө жеринде жана расмий интернет-сайтында (эгерде бар болсо) жайгаштырууга;

3) керектөөчү кредит келишими боюнча кредитордун милдеттенмелерин бузуудан улам зайымчыга келтирилген чыгашалардын ордун толтурууга;

4) зайымчы керектөөчү кредиттин эсебинен товарды, жумушту же кызмат көрсөтүүнү төлөө боюнча акчалай милдеттенмени аткарууну бөлүп төлөө (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу) менен алганда жана андан жогоруда көрсөтүлгөн товардын, жумуштун же кызмат көрсөтүүнүн талаптагыдай эмес сапаты же алардын алынбагандыгы жөнүндө билдирүү алганда сатуучуга карата талаптар жөнгө салынганга чейин келишим боюнча милдеттенмелерди аткарууну токтото турууга, андан кийин зайымчынын милдеттенмелерин кайра эсептөөгө;

5) эгерде керектөөчү кредиттин эсебинен бөлүп төлөө (мөөнөтүн кийинкиге калтыруу) менен берилген сапатсыз товарды, жумушту же кызмат көрсөтүүнү алмаштыруу мүмкүн болбогон учурда, кредитордун сатуучуга регрессдик талаптарды коюу укугу менен зайымчыга керектөөчү кредит келишими боюнча төлөнгөн суммаларды кайтарыш берүүгө;

6) зайымчы, анын керектөөчү кредит келишими боюнча милдеттенмелери жана алардын аткарылышы жөнүндө кредиттик маалымат алмашуу жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жана көлөмдө кредиттик бюросго маалымат берүүгө;

7) жеке маалыматтарды коргоо, банк жана мыйзам тарабынан корголуучу башка сыр жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын сактоого;

8) банк мыйзамдарында же келишимде каралбаган комиссияларды, жырымдарды жана төлөмдөрдү зайымчыдан албоого;

9) жарнама жөнүндө мыйзамдардын талаптарын сактоого жана туура эмес же толук эмес жарнама үчүн жоопкерчилик тартууга;

10) камсыздандыруу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында түз каралган камсыздандыруунун милдеттүүлүгү түздөн-түз каралган учурларды кошпогондо, зайымчыга керектөөчү кредитти алууга байланыштуу камсыздандыруу келишимин түзүү же түзүүдөн баш тартуу укугун камсыз кылууга.

3. Кредитор Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана келишимге ылайык башка укуктарга жана башка милдеттерге ээ.

3) требовать досрочного возврата потребительского кредита и уплаты процентов (наценки) в случаях, предусмотренных настоящим Законом, банковским законодательством, гражданским законодательством Кыргызской Республики и договором;

4) предлагать заемщику заключение договора страхования ответственности заемщика перед кредитором или ответственности, связанной с исполнением обязательств заемщика по потребительскому кредиту, в порядке и пределах, установленных страховым законодательством Кыргызской Республики.

2. Кредитор обязан:

1) предоставлять заемщику достоверную, полную и доступную информацию о его правах и обязанностях, о рисках, связанных с получением потребительского кредита и нарушениями условий его погашения, об условиях предоставления кредитов, включая информацию о полной стоимости потребительского кредита в абсолютном выражении и в виде эффективной процентной ставки, о возможности и порядке изменения условий договора;

2) размещать условия и правила предоставления потребительского кредита в месте обслуживания и на официальном интернет-сайте (при наличии);

3) возмещать убытки заемщику, причиненные нарушением обязательств кредитора по договору потребительского кредита;

4) при получении заемщиком товара, работы или услуги за счет потребительского кредита с рассрочкой (отсрочкой) исполнения денежного обязательства по оплате и поступления от него уведомления о ненадлежащем качестве или неполучении вышеуказанного товара, работы или услуги приостанавливать исполнение обязательств по договору до урегулирования требований к продавцу с последующим перерасчетом обязательств заемщика;

5) в случае невозможности замены товара, работы или услуги ненадлежащего качества, предоставленных за счет потребительского кредита с рассрочкой (отсрочкой) исполнения денежного обязательства по оплате, возратить заемщику уплаченные по договору потребительского кредита суммы с правом кредитора на предъявление регрессных требований к продавцу;

6) передавать в кредитное бюро сведения о заемщике, его обязательствах по договору потребительского кредита и их исполнении в порядке и объеме, установленных законодательством Кыргызской Республики об обмене кредитной информацией;

7) соблюдать требования законодательства Кыргызской Республики о защите персональных данных, банковской и иной охраняемой законодательством тайны;

8) не брать комиссии, сборы и платежи с заемщика, не предусмотренные банковским законодательством или договором;

9) соблюдать требования законодательства о рекламе и нести ответственность за недостоверную или неполную рекламу;

10) обеспечивать заемщику право выбора заключить или отказаться от заключения договора страхования в связи с получением потребительского кредита, за исключением случаев, когда обязательность страхования прямо предусмотрена законодательством Кыргызской Республики в сфере страхования.

3. Кредитор имеет иные права и несет иные обязанности в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и договором.

12-б-беренде Керектөөчү кредит келишими боюнча милдеттенмелердин аткарылышын камсыз кылуу

1. Керектөөчү кредит келишими боюнча зайымчынын милдеттенмелерди аткаруусу кепилдиктер, кепилдик берүү, мүлктү, баалуу кагаздарды же акча каражаттарын күрөөгө коюу жана Кыргыз Республикасынын банк жана жарандык мыйзамдарында жана келишимде түз каралган камсыз кылуунун башка формалары менен камсыздалышы мүмкүн.

2. Кепилдикти жана/же кепилчиликти берүүчү жактардын төлөө жөндөмдүүлүгү Кыргыз Республикасынын банк жана жарандык мыйзамдарында белгиленген тартипте жүзөгө ашырылат.

Камсыз кылуу керектөөчү кредитти берүүнүн милдеттүү шарты болуп саналбайт.

Зайымчынын өмүрүн жана ден соолугун же башка жеке тобокелдиктерин камсыздандыруу керектөөчү кредит келишими боюнча милдеттенмелердин аткарылышын камсыз кылуу катары таанылбайт.

13-б-беренде Керектөөчү кредит келишими боюнча талап кылууну укугун өткөрүп берүү

1. Кредитор Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарына ылайык зайымчынын алдын ала жазуу жүзүндөгү макулдугу болгон шартта, керектөөчү кредит келишими боюнча талап кылуу укугун өткөрүп берүүнү жүзөгө ашырууга укуктуу. Мында зайымчы жаңы кредиторго карата мыйзамдар жана келишим менен ага берилген бардык укуктарды жана милдеттерди сактап калат.

2. Кредитор талап кылуу укугун өткөрүп берүүнү Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарында белгиленген тартипте жүзөгө ашырат.

3. Керектөөчү кредит келишими боюнча талап кылуу укугун өткөрүп берүүдө кредитор жаңы кредиторго зайымчынын келишим боюнча милдеттенмелерин талаптагыдай аткаруусу үчүн зарыл болгон маалыматтарды, анын ичинде карыздын өлчөмү, төлөмдөрдүн графиги, эсептелген пайыздар (үстөк баа) жана берилген камсыз кылуу жөнүндө маалыматты берүүгө укуктуу. Мындай маалыматты берүү укук берилген милдеттенмелерди аткаруу үчүн зарыл болгон көлөмдө жана жеке маалыматтар жана банктык сыр жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте гана жол берилет.

4. Керектөөчү кредит келишими боюнча талап кылуу укугу өткөрүп берилген жак жеке маалыматтарды коргоо жөнүндө, ошондой эле банктык жана мыйзам менен корголуучу башка сыр жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын сактоого, алардын купуялуулугун жана коопсуздугун камсыз кылууга милдеттүү жана аларды мыйзамдарда белгиленген тартипте ачыкка чыгаргандыгы үчүн жоопкерчилик тартат.

5. Керектөөчү кредит келишими боюнча талап кылуу укугу өткөрүп берилген жак зайымчынын келишим боюнча өз милдеттенмелерин аткарышы жөнүндө маалыматты кредиттик маалымат алмашуу жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте кредиттик бюрога берүүнү камсыз кылууга милдеттүү.

Керектөөчү кредит келишими боюнча талап кылуу укугун өткөрүп берүүчү кредитор талап кылуу укугу келишимине зайымчынын милдеттенмелерди аткаруусу жөнүндө маалыматты кредиттик бюрога өткөрүп берүү жөнүндө шартын киргизүүгө милдеттүү.

Статья 12. Обеспечение исполнения обязательств по договору потребительского кредита

1. Исполнение заемщиком обязательств по договору потребительского кредита может обеспечиваться гарантиями, поручительством, залогом имущества, ценных бумаг или денежных средств и другими формами обеспечения, прямо предусмотренными банковским и гражданским законодательством Кыргызской Республики и договором.

2. Платежеспособность лиц, предоставляющих гарантию и/или поручительство осуществляется в порядке, установленном банковским и гражданским законодательством Кыргызской Республики.

Предоставление обеспечения не является обязательным условием предоставления потребительского кредита.

Страхование жизни и здоровья или иных личных рисков заемщика не признается обеспечением исполнения обязательств по договору потребительского кредита.

Статья 13. Уступка права требования по договору потребительского кредита

1. Кредитор вправе осуществлять уступку права требования по договору потребительского кредита при условии предварительного письменного согласия заемщика в соответствии с банковским законодательством Кыргызской Республики. При этом заемщик сохраняет в отношении нового кредитора все права и обязанности, предоставленные ему законодательством и договором.

2. Кредитор осуществляет уступку права требования в порядке, установленном банковским законодательством Кыргызской Республики.

3. При уступке права требования по договору потребительского кредита кредитор вправе передать новому кредитору сведения, необходимые для надлежащего исполнения обязательств заемщиком по договору, включая информацию о размере задолженности, графике платежей, начисленных процентах (наценке) и предоставленном обеспечении. Передача такой информации допускается исключительно в объеме, необходимом для исполнения уступленных обязательств и в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики о персональных данных и банковской тайне.

4. Лицо, которому уступлено право требования по договору потребительского кредита, обязано соблюдать требования законодательства Кыргызской Республики о защите персональных данных, а также о банковской и иной охраняемой законом тайне, обеспечивать их конфиденциальность и безопасность и нести ответственность за их разглашение в порядке, установленном законодательством.

5. Лицо, которому уступлено право требования по договору потребительского кредита, обязано обеспечивать передачу в кредитное бюро информации об исполнении заемщиком своих обязательств по договору в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики об обмене кредитной информацией.

Кредитор, передающий право требования по договору потребительского кредита, обязан включить в договор уступки права требования условие о передаче информации об исполнении заемщиком обязательств в кредитное бюро.

Статья 14. Разрешение споров и порядок защиты прав заемщика

1. Споры, возникающие из договоров потребительского кредита, подлежат разрешению в судебном порядке или во внесудебных формах, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, включая медиацию.

14-беренеге Талаш-тартыштарды чечүү жана зайымчылык укуктарын коргоо тартиби

1. Керектөөчү кредит келишимдеринен келип чыккан талаш-тартыштар сот тартибинде же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган соттон тышкары, анын ичинде медиация формаларында чечилүүгө тийиш.

2. Зайымчы жана кредитор талаш-тартышты сотко чейинки тартипте, анын ичинде кредиттик уюмга жана Улуттук банкка, ошондой эле финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү керектөөчүлөрдүн кайрылууларын кароого ыйгарым укуктуу башка органдарга жана уюмдарга даттануу жолу менен же болбосо талаш-тартыштарды чечүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарда каралган башка ыкма менен чечүүгө укуктуу.

3. Талаш-тартыштарды сотко чейинки жөнгө салуу медиация жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте медиацияны колдонуу менен жүзөгө ашырылышы мүмкүн.

4. Талаш-тартыштарды сотко чейинки же соттон тышкары жөнгө салуу тараптардын процессуалдык мыйзамдарда белгиленген тартипте сотко кайрылуу укугун чектебейт.

15-беренеге Ушул Мыйзамдын бузгандыгы үчүн жоопкерчилик

1. Керектөөчү кредитти берүүнүн шарттарын бузуу, анын ичинде керектөөчү кредиттин толук наркын жашыруу, зайымчыны келишимдин шарттары боюнча адаштыруу, ушул Мыйзамда каралбаган комиссияларды же төлөмдөрдү алуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жарандык-укуктук, административдик жана башка жоопкерчиликке, ошондой эле кредитордун жогоруда көрсөтүлгөн бузуулар менен байланышкан чыгымдарды зайымчыга төлөп берүү милдетине алып келет.

2. Ушул Мыйзамдын 8-беренесинде белгиленген мааниден ашкан пайыздык ставка же үстөк баа белгиленген учурда кредитор төмөнкүлөрдү камтыган жоопкерчиликти тартат:

1) зайымчынын керектөөчү кредит боюнча пайыздар (үстөк баа) боюнча карызынын суммасын ушул Мыйзамда келишим түзүлгөн датага карата белгиленген өлчөмдөн ашпаган номиналдык ставка (үстөк) боюнча кайра эсептөөнү жана ашыкча чегерилген суммаларды зайымчынын негизги карызын жабууга сарптоону же болбосо аларды зайымчыда кайтарып берүүнү;

2) Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө кодексине ылайык айып пул салууну жана/же банк мыйзамдарына ылайык башка таасир этүү чараларын колдонууну.

3. Ушул беренде каралган жоопкерчилик чараларын колдонуу кредиторду жана зайымчыны ушул Мыйзамга карама-каршы келбеген бөлүгүндө келишимдик милдеттенмелерин аткаруудан бошотпойт.

16-беренеге Ушул Мыйзамдын күчүнө киргени

1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы ушул Мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып алты айлык мөөнөттө өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

3. Ушул Мыйзам анын күчүнө кирген күндөн кийин түзүлгөн керектөөчү кредит келишимдерине карата колдонулат.

2. Заемщик и кредитор вправе разрешать спор в досудебном порядке, в том числе путем подачи жалобы в кредитную организацию и Национальный банк, а также другие органы и организации, уполномоченные рассматривать обращения потребителей финансовых услуг, либо иным способом, предусмотренным законодательством в сфере разрешения споров.

3. Внесудебное урегулирование споров может осуществляться с применением медиации в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики о медиации.

4. Досудебное или внесудебное урегулирование спора не ограничивает право сторон на обращение в суд в порядке, установленном процессуальным законодательством.

Статья 15. Ответственность за нарушение настоящего Закона

1. Нарушение условий предоставления потребительского кредита, включая сокрытие полной стоимости потребительского кредита, введение заемщика в заблуждение относительно условий договора, взимание комиссий или платежей, не предусмотренных настоящим Законом, влечет гражданско-правовую, административную и иную ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, а также обязанность кредитора возместить заемщику расходы, связанные с вышеуказанными нарушениями.

2. В случае установления процентной ставки или наценки, превышающей значения, установленные статьей 8 настоящего Закона, кредитор несет ответственность, которая включает:

1) перерасчет суммы задолженности заемщика по процентам (наценке) по потребительскому кредиту по номинальной ставке (наценке), не превышающей размера, установленного настоящим Законом на дату заключения договора, и направление излишне начисленных сумм на погашение основного долга заемщика либо их возврат заемщику;

2) применение штрафа в соответствии с Кодексом Кыргызской Республики о правонарушениях и/или иных мер воздействия в соответствии с банковским законодательством.

3. Применение мер ответственности, предусмотренных настоящей статьей, не освобождает кредитора и заемщика от исполнения договорных обязательств в части, не противоречащей настоящему Закону.

Статья 16. Вступление в силу настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу по истечении десяти дней со дня официального опубликования.

2. Национальному банку Кыргызской Республики в шестимесячный срок со дня вступления в силу настоящего Закона привести свои нормативные правовые акты в соответствие с настоящим Законом.

3. Настоящий Закон применяется к договорам потребительского кредита, заключенным после дня вступления его в силу.

4. Ушул Мыйзамдын күрөөнө кирген чыныгы түзүлөштөрдө кредит келишимдерине өзгөртүүлөр жана толуктоолор, эгерде мындай өзгөртүүлөр ал күчүнө киргенден кийин киргизилсе, ушул Мыйзамда белгиленген эрежелер боюнча киргизилет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти**

С.Н. Жапаров

Бишкек ш.
2025-жылдын 28-октябры
№ 237

4. Изменения, дополнения и изменения в порядке предоставления кредитов, заключенные до вступления в силу настоящего Закона, вносятся по правилам, установленным настоящим Законом, если такие изменения внесены после вступления его в силу.

**Президент
Кыргызской Республики**

С.Н. Жапаров

г. Бишкек
28 октября 2025 года
№ 237

